

SYBA – PAPER NO. III

- (To be implemented from 2018-2019)

SEM -3 UAMAR 302 M)

व्दतीय वर्ष, कला, मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. ३

व्दतीय वर्ष कला (मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.3 सत्र तीनमध्ये मानवी भाषेचे स्वरूप,भाषेची विविध कार्ये, भाषेचा विकास -हास, प्रमाण भाषा व बोली,बोलींच्या अभ्यासाची गरज या घटकांचा समावेश केला आहे,त्याचप्रमाणे सत्र चारमध्ये मालवणी बोलीचे स्वरूप,वैशिष्ट्ये,लोकसंस्कृती,त्या बोलीचे प्रभावक्षेत्रे,मालवणी साहित्याचा इतिहास, या घटकांचा समावेश केला आहे.तसेच चाकरमानी (नाटक) व काही निवडक कविता व लोककथा यांचा समावेश केला आहे. या अभ्यासक्रमाची रचना श्रेयांकने पद्धतीनुसार करण्यात आली आहे.हा अभ्यासक्रम दोन सत्रात विभागला असून नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकवणे आवश्यक आहे.

सत्र तिसरे एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३ SEM -3 UAMAR 302 M)

भाषा आणि भाषाभ्यास

घटक १ (अ) मानवी भाषेचे स्वरूप , एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

संप्रेषण – मानवी आणि मानवेतरांचे, मानवांचे भाषिक व भाषेतर संप्रेषण, मानवी

भाषेची लक्षणे किंवा स्वरूप विशेष (ध्वन्यात्मकता, चिन्हात्मकता, यादृच्छिकता,

सर्जनशीलता,प्रत्यक्षातीतता, सामाजिकता,परिवर्जनशीलता इ.) मानवी भाषेच्याव्याख्या

(आ) भाषेची विविध कार्ये – रोमान याकबसनचे संप्रेषणाचे नमुनारूप व ६ भाषिक कार्ये (निर्देशात्म, आविष्कारात्म, परिणामनिष्ठ, सौंदर्यात्म, संपर्कनिष्ठ, अतिभाषात्म)

घटक २ (अ) भाषा, समाज आणि संस्कृती - एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

भाषा – एक सांस्कृतिक संचित, सांस्कृतिक जडणघडणीचे, संक्रमणाचे माध्यम एडवर्ड सपीर-बेंजामीन वोर्फ यांचा भाषिक सापेक्षतावादाचा अभ्युपगम भाषेकडे पाहण्याचा समाज भाषावैज्ञानिक दृष्टिकोण, समाजातील भाषावैविध्य आणि भाषेचा बहुजिनसीपणा, भाषिक-सांस्कृतिक विविधता परस्परसंबंध

(आ) भाषेचा विकास आणि -हास - संकल्पनाविचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

जागतिकीकरण आणि भाषिक-सांस्कृतिक विविधता- परिणाम, भाषिक ध्रुवीकरणाचे धोके, भाषेच्या 'विकासा'ची संकल्पना, भाषेच्या प्रगतीचे निकष किंवा मापदंड, भाषिक -हासाची संकल्पना, भाषिक -हासाच्या विविध अवस्था किंवा टप्पे, भाषिक -हासाची कारणे, भाषानियोजन आणि भाषेचा विकास

घटक ३ (अ) भाषा, प्रमाण भाषा आणि बोली- संकल्पना विचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

'प्रमाण भाषा' म्हणजे काय, प्रमाण भाषेची आवश्यकता, प्रमाण भाषा व बोली यांच्यातील संबंध, त्यांचे वापरक्षेत्र, बोलीवैविध्य- उपबोली, स्थानिक बोली-प्रादेशिक बोली- जातिनिष्ठ बोली-सामाजिक बोली इ., बोलींविषयीचे गैरसमज (शुद्धाशुद्धता, श्रेष्ठकनिष्ठता, अंगभूत क्षमता इ.) व तथ्ये, मराठीच्या विविध बोली

(आ) बोलींच्या अभ्यासाची गरज व महत्त्व

बोलीविज्ञान (Dialectology), बोलींच्या अभ्यासाची दिशा - बोलींचा विजनात्मक अभ्यास, सामाजिक-सांस्कृतिक अभ्यास, बोलींच्या अभ्यासाची साधने, क्षेत्रीय कार्य (Field Work), बोलींची व्याकरणे व कोशरचना यांचे महत्त्व, बोलींसमोरील आव्हाने व त्यांचे जतन व संवर्धन यांसाठी करावयाच्या प्रयत्नांची दिशा

अंतर्गत परीक्षा-एकूण गुण-२५

क्रमांक	परीक्षा	विषय	गुण
1	चाचणी परीक्षा	घटक क्र.१, २, ३ वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न/टीपा	10
2	प्रकल्प	.	15

तृतीय सत्रांत परिक्षेचे स्वरूप

सत्रान्त परीक्षा-गुण-७५ वेळ 2.30 तास

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण १५)
प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे
(गुण १५)

SEM - 4 (UAMAR 402 M)

सत्र - ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ श्रेयांकने ३

व्दितीय वर्ष बी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. 402 : मराठीच्या बोलींचा अभ्यास:
मालवणी बोली

घटक १: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

अ) मालवणी बोलीची वैशिष्ट्ये- व्युत्पत्ती आणि विकास, व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार
प्रक्रिया-म्हणी, वाक् प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

आ) मालवणी लोकसंस्कृती, मालवणी बोलीचे प्रभाव क्षेत्र, मालवणी
साहित्याचा इतिहास

घटक २: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

नाटक: चाकरमानी- सुंदर तळाशीकर, मॅजेस्टीक प्रकाशन- आशय, पात्रचित्रण, अवकाश,
संवादभाषा, बोली वैशिष्ट्ये इ.

घटक ३: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

अ)मालवणी बोलीतील कवितांचा अभ्यास

१)ठेव झिला घराची आठव रे, चल चेडवा पडावात्सून आगबोटीत- विठ्ठल कृष्ण
नेरूरकर

२)व्हनीबाय जुन्यार दी गे, बाळगो आणि मालग्या- महेश केळुसकर

३)नया घराचो पावो खनताना, वारूळ- प्रवीण बांदेकर

४)वांगड, शबय- सई लळीत

५)शेताभातातलो शिरवान, तांबेट पसरलेल्या माटवात- अजय कांडर

६)तावडन आजी, गटारी- सुनंदा कांबळे

आ)मालवणी लोककथा

कोकणातील लोककथा- डॉ सूर्यकांत आजगावकर

१)गावराठी(दैवतकथा)पृ.२२

२)सिद्धमहापुरुष(अद्भुतकथा/चमत्कारकथा पृ.४९

३)किरपादृष्टी(देवदेवता-सहाय्यककथा) पृ.८६

४)परसाद(चातुर्यकथा)पृ.९६

५)देसरूड(इतर कथा) पृ.१०९

६)येसूआका (चमत्कारकथा) पृ.७२

अंतर्गत परीक्षा-एकूण गुण-२५

क्रमांक	परीक्षा	विषय	गुण
१	चाचणी परीक्षा	घटक क्र.१,२,३ वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न/टीपा	10
२	प्रकल्प		10
3		वर्गातील उपस्थिती,मराठी वाङ्.मय मंडळ तसेच यांसारख्या कार्यक्रमांत प्रत्यक्ष सहभाग.	05

चतुर्थ सत्रांत परीक्षेचे स्वरूप

सत्रान्त परीक्षा-गुण-७५ वेळ 2.30 तास

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण १५)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण १५)

प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे (गुण १५)

संदर्भ ग्रंथ: १) भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण: सर्वेक्षण मालिका मुख्य संपादक- डॉ.

गणेश देवी, महाराष्ट्र खंड संपादन:

अरुण जाखडी, पद्मगंधा प्रकाशन, २०१३

- 3)भाषा आणि भाषाशास्त्र,श्री.न.गजेंद्रगडकर
- 4)भाषा इतिहास आणि भूगोल- ना.गो.कालेलकर
- 5)भाषा आणि संस्कृती- ना.गो.कालेलकर
- 6)मराठी भाषेचा विकास-वा.गो .पराजपे(झुलब्लोकच्या ग्रंथाचे भाषांतर)
- ७)मराठी प्रमाणभाषेचे स्वरूप-सुहासिनी लद्दु
- ८)बोली भाषांचा अभ्यास-सु.वा.कुलकर्णी(भा, व साहित्य सं.खंड-१ वसंत जोशी
(संपा.)खंड-१ म.सा.प.पुणे
- 9)भाषाविज्ञान वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक-
संपा.डॉ.मालसे,डॉ.हे.वि.इनामदार,डॉ.अंजली सामंत
- १०)मराठी भाषा :उद्गम आणि विकास-कृ.पा.कुलकर्णी
- 11)मराठीचा भाषिक अभ्यास-मु.श्री.कानडे
- 12)कोकणातील लोककथा,संपादक डॉ. सूर्यकांत आजगावकर, मुंबई विद्यापीठ,शब्दालय
प्रकाशन,श्रीरामपूर २०१७

S.Y.B.A –MAR-II

To be implemented from 2018-2019

SEM-3-UAMAMAR302

SEM-4-UAMAMAR402

व्दतीय वर्ष कला मराठी सत्र तिसरे व चौथे (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने)

व्दतीय वर्ष बी.ए (मराठी) अभ्यासपत्रिका क्र.२ च्या अभ्यासक्रमात तिस-या सत्रासाठी 'कादंबरी' हा साहित्यप्रकार निवडला आहे.सदर साहित्यप्रकाराची सैद्धान्तिक ओळख व दोन कादंब-यांचा समावेश केला आहे.चौथ्या सत्रासाठी 'आत्मकथन' ह्या साहित्यप्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये व दोन आत्मकथने यांचा समावेश करण्यात आला आहे.या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. हा अभ्यासक्रम दोन सत्रात विभागला असून नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकविणे आवश्यक आहे.

सत्र ३(तिसरे) – एकूण व्याख्याने ४५– श्रेयांकने-०३ SEM-3-UAMAR 301M

घटक-१ कादंबरी : एक साहित्यप्रकार-परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन-१

कादंबरी ह्या साहित्यप्रकाराची विविध व्याख्या देऊन ओळख करून देणे त्या दृष्टीने कादंबरीच्या विविध घटकांची कथनमीमांसेच्या अंगाने संक्षिप्त परिचय करून देणे.

कादंबरीचे घटक-कथानक(घटना-प्रसंग)निवेदनाच्या पद्धती (कथन, वर्णन,संवाद व भाष्य) वातावरण (स्थलकाल भाषा,व्यक्तिरेखा,एकूण संरचना.)

घटक-२'थँक यू मिस्टत ग्लाड' -कादंबरी- अनिल बर्वे-पाँप्युलर प्रकाशन (तासिका १५) श्रेयांकन-१

घटक-३'सारे प्रवासी घडीचे',कादंबरी जयवंत दळवी –मॅजेस्टिक पब्लिकेशन हाऊस(तासिका १५) श्रेयांकन१

अंतर्गत परीक्षा-एकूण गुण-२५

क्रमांक	परीक्षा	विषय	गुण
१	चाचणी परीक्षा	'कादंबरी' या साहित्यप्रकाराच्या सैद्धान्तिक भागावर आणि शिकविलेल्या कादंबरीवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न/टीपा	10

2	प्रकल्प		15
---	---------	--	----

Each theory period should be 48 minutes duration. theory component should have 60 lectures .

सत्रान्त परीक्षा-गुण-७५(वेळ-2.30 तास)

प्रश्न १-घटक क्र-१ 'कादंबरी' या साहित्यप्रकाराच्या सैद्धान्तिक विचारावर पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-१५

प्रश्न २- घटक क्र-२ 'थॅक यू मिस्ट ग्लाड' या कादंबरीवर पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-१५

प्रश्न ३- घटक क्र-३ 'सारे प्रवासी घडीचे ' या कादंबरीवर पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-१५

प्रश्न ४- घटक क्र-१, २, ३ यावर आधारित प्रत्येकी एक टीप लिहिणे (अंतर्गत पर्याय) गुण-१५

प्रश्न ५- घटक क्र-१, २, ३ यावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न(एका वाक्यात प्रश्न ,बहुपर्यायी प्रश्न) गुण-१५

सत्र ४ (चौथे)- एकूण व्याख्याने ४५- श्रेयांकने-०३

SEM-4-UAMAMAR403

घटक १ 'आत्मकथन' ह्या साहित्यप्रकाराच्या विविध व्याख्या देऊन त्याची सैद्धान्तिक ओळख करून देणे आणि त्याची ठळक वैशिष्ट्ये सांगावीत. (शक्य असल्यास कादंबरी व आत्मकथन ह्या साहित्यप्रकारांतील भेद सांगणे.)

घटक २ 'मन मे है विश्वास'-आत्मकथन-विश्वास नांगरे पाटील-राजहंस प्रकाशन (तासिका १५) श्रेयांकन ०१

घटक ३ 'मी तो हमाल'-आत्मकथन- अप्पा कोरपे (शब्दांकन अश्विनी कावळे -
शब्दालय प्रकाशन श्रीरामपूर (तासिका १५) श्रेयांकन-०१

अंतर्गत परीक्षा-एकूण गुण-२५

क्रमांक	परीक्षा	विषय	गुण
१	चाचणी परीक्षा	'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराच्या सैद्धान्तिक भागावर आणि शिकविलेल्या कादंबरीवर वस्तुनिष्ठ प्रश्न/टीपा	10
2	प्रकल्प		10
3		वर्गातील उपस्थिती, मराठी वाङ्.मय मंडळ तसेच यांसारख्या कार्यक्रमांत प्रत्यक्ष सहभाग.	05

Each theory period should be 48 minutes duration. theory component should have 60 lectures .

सत्रान्त परीक्षा-गुण-७५(वेळ-2.30 तास)

प्रश्न १-घटक क्र-१ 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराच्या सैद्धान्तिक विचारावर
पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-१५

प्रश्न २- घटक क्र-२ 'मन मे है विश्वास' या आत्मकथनवर पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-
१५

प्रश्न ३- घटक क्र-३ 'मी तो हमाल' या आत्मकथनवर पर्यायासह एक प्रश्न. गुण-१५

प्रश्न ४- घटक क्र-१, २, ३ यावर आधारित प्रत्येकी एक टीप लिहिणे (अंतर्गत पर्याय)
गुण-१५

प्रश्न ५- घटक क्र-१, २, ३ यावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अंतर्गत पर्याय) गुण-१५

संदर्भ पुस्तके-

- १) मराठी कादंबरी: तंत्र आणि विकास- प्र.वा. बापट, व्हीनस
प्रकाशन, (तिसरी आवृत्ती) १९७
- २) कादंबरीविषयी-हरिश्चंद्र थोरात, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे-2006

- ३) टीकास्वयंवर-भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन-औरंगाबाद.1990
- ४) कादंबरी एक साहित्यप्रकारहरिश्चंद्र थोरात, शब्द पब्लिकेशन.मुंबई,2010
- ५) मराठी वाङ् मयकोश -खंड-४(समीक्षा संज्ञा)समन्वयक-संपादक-डॉ.विजया राजाध्यक्ष,महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ,मुंबई,2002
- ६) वाङ् मयीन संज्ञा-संपल्पना कोश-संपादक-प्रभा गणोरकर,वसंत आबाजी डहाके व इतर,पॉप्युलर प्रकाशन,2001
- ७) मराठी कादंबरीचे पहिले शतक,कुसुमावती देशपांडे,मुंबई मराठी साहित्य संघ (दु.आ) 1975
- ८) मराठी कादंबरीचा इतिहास,चंद्रकांत बांदिवडेकर,मेहता पब्लिकेशन्स,1989
- ९) धार आणि काठ,नरहर कुरुंदकर,देशमुक आणि कंपनी,1971
- १०) माती आणि मूर्ती,सरोजिनी वैद्य,मॅजेस्टिक बुक स्टॉल,1975
- ११) दलित स्वकथने,आरती कुसरे-कुळकर्णी
- १२) दलित साहित्याच्या निमित्ताने,सदा क-हाडे,लोकवाङ्.मयग
- १३) दलित आत्मकथने,वासुदेव मुलाटे